

DISCIPELSCHAP. SUPPLEMENT 19

[LEIDERSCHAP]

ONTWIKKELING VAN LEIDERSCHAP IN DE KERKGESCHIEDENIS

Vandaag aan de dag hebben verschillende kerkgenootschappen ook verschillende leiderschapstructuren.

Hoe heeft deze ontwikkeling plaatsgevonden? De bedoeling van deze studie is niet om de leiderschapstructuur van jouw gemeente te wijzigen, maar geeft een samenvatting van de historische ontwikkeling van verschillende leiderschapstructuren in de Kerk NA DE VOLTOOIING VAN DE NIEUWE TESTAMENT OPENBARING.

A. DE AANSTELLING VAN OUDSTEN (OUDERLINGEN) (HET BIJBELSE ONDERRICHT) (30 – 97 n.C.)

1. Het Nieuwe Testament leert alleen de aanstelling van een raad van oudsten (ouderlingen).

(1) Jezus Christus leidt door de Geest

Het Nieuwe Testament leert niets over een hiërarchisch leiderschapstructuur! Er bestond geen overkoepelend organisatie boven de zelfstandige gemeenten (kerken). Na Zijn opstanding, hemelvaart en troonsbestijging in de hemel zette Jezus Christus Zijn werk op aarde voort (Handelingen 1:1; Johannes 7:37-39) en stortte Zijn Heilige Geest uit over Zijn discipelen (Handelingen hoofdstuk 2) (30 n.C.). De Heilige Geest is de Geest van Jezus Christus die kwam om “met” en “in” elke christen te zijn en Jezus Christus te vertegenwoordigen op de aarde (Johannes 14:16-18; Johannes 16:13-15; Romeinen 8:9-10). De zelfstandige gemeenten werden bestuurd door hun Hoofd, Jezus Christus (Efeziërs 1:20-22), door de Geest van Jezus Christus (Handelingen 9:31) en het Woord van Christus (Johannes 8:31; Johannes 14:21).

(2) De Geest leidt door de apostelen en een raad van oudsten (ouderlingen)

De Heilige Geest (de Geest van Jezus Christus) gebruikte de elf discipelen (Handelingen 2:14) om de eerste gemeenten te planten onder de Joden in Jeruzalem (Handelingen 2:41-42) (30 n.C.) en in geheel Judea en Galilea en onder de half-Joden in Samaria (Handelingen 8:1,4; Handelingen 9:31) (30-40 n.C.) en onder de niet-Joden in Caesarea (Handelingen hoofdstukken 10 en 11) (40 n.C.) en in Antiochië (Handelingen 11:19-24) (44 n.C.). De apostelen van Jezus Christus waren uniek, waren de leiders die de gemeenten stichtten en bezaten een uniek doch tijdelijk gezag.

En na de bekering van Paulus (Handelingen 9:1-30) (ongeveer 34 n.C.) gebruikte de Heilige Geest hem om gemeenten te stichten in Cilicië in Turkije (Galaten 1:21-23) (36-44 n.C.) en in Syrië (Handelingen 11:25-26) (44-46 n.C.). De gemeente van Antiochië zond een gift aan de oudsten van de gemeente van Jeruzalem (Handelingen 11:30). Later zonderde de Heilige Geest Paulus en Barnabas af voor zendingreizen waartoe Hij hen geroepen had (Handelingen 13:1-4).

Tijdens de eerste zendingsreis (47-48 n.C.) stichtten zij overal nieuwe gemeenten: in Cyprus (Handelingen 13:4-5) en vooral in Turkije (Handelingen hoofdstukken 13 en 14) en stelde een raad van oudsten voor ieder gemeente aan (Handelingen 14:12-13). Tijdens het overleg in Jeruzalem (ongeveer 50 n.C.) tussen de gemeente van Antiochië en de gemeente van Jeruzalem (inclusief de andere apostelen die nog in Jeruzalem verbleven) hebben de apostelen Petrus, Johannes en Jakobus de bediening van de apostel Paulus erkend (Handelingen 15:1-35; Galaten 2:1-10).

Tijdens de tweede zendingsreis (50-52 n.C.) stichtten Paulus en zijn medewerkers gemeenten in steden van Turkije, Macedonië en Griekenland (Handelingen 15:36 tot 18:22).

Tijdens de derde zendingsreis (52-57 n.C.) hadden zij een bediening in Turkije en Griekenland (Handelingen 18:23 tot 21:16), voor 1½ jaar in Korinte (Handelingen 18:11) en voor ongeveer 3 jaar in Efeze (Handelingen 19:8-10). Te Milete leerde Paulus aan de raad van oudsten van de gemeente van Efeze dat de Heilige Geest “de oudsten” van de gemeente van Efeze aangesteld had om “de opzieners” en “de herders” van de gemeente te zijn (Handelingen 20:17,28) (57 n.C.).

Tijdens zijn eerste gevangenschap te Rome (60-61 n.C.) schreef Paulus zijn brieven aan de gemeenten, oudsten en diakenen van Efeze en Filippi (1 Timoteüs 3:1,12; Filippenzen 1:1).

Tijdens zijn vierde zendingsreis (61-64 n.C.) inspireerde de Heilige Geest Paulus (2 Timoteüs 3:16) zijn brieven aan Timoteüs en Titus te schrijven met instructies hoe elk gemeente geleid dient te worden (1 Timoteüs 3:14-15), namelijk, door een raad van oudsten (1 Timoteüs 4:14), hun noodzakelijke vereisten, taken en gezag (1 Timoteüs 3:1-7; 1 Timoteüs 5:17-22; Titus 1:5-9).

De Heilige Geest inspireerde ook de apostel Petrus (63-65 n.C.) (zie 2 Petrus 1:20-21; zie 2 Petrus 3:1-16) om zijn brieven te schrijven aan de gemeenten in de provincies van Turkije (1 Petrus 1:1). Ook hij gaf instructies hoe elke gemeente geleid dient te worden, namelijk, door een raad van oudsten (“oudsten” in het meervoud). Hij gaf ook instructies over de noodzakelijke vereisten, taken en gezag van de oudsten (1 Petrus 5:1-7).

Dus, tijdens de nieuwtestamentische periode stichtten de apostelen en hun medewerkers nieuwe gemeenten en stelde een raad van oudsten voor ieder gemeente aan (Handelingen 14:23; Titus 1:5). Een raad van oudsten werd een “presbuterion”, een raad van “presbyters” (Oudsten) genoemd (1 Timoteüs 4:14).

De persoon die een ambt bekleed werd een “oudste”¹ genoemd (Handelingen 20:17; 1 Petrus 5:1); en soms een “opziener”² (Titus 1:7, vergelijk vers 5) of een “herder”³ (Handelingen 20:17,28; Filippenzen 1:1; 1 Timoteüs 3:21). Andere woorden die voor de leiders van de gemeente gebruikt werden waren: “voorgangers”⁴ (Handelingen 15:22; Hebreëen 13:7,17,24), “leidinggevendend” (letterlijk: mannen die voorop lopen)⁵ (directeuren, bestuurders)(Romeinen 12:8; 1 Tessalonicenzen 5:12; 1 Timoteüs 5:17) en “beheerders van een huis” (letterlijk: economen)⁶ (Titus 1:7).

In het Nieuwe Testament (30-97 n.C.) verwijzen de uitdrukkingen: “oudste”⁷, “opziener”⁸, “herder”⁹ en “leidinggevendend”¹⁰ (1 Tessalonicenzen 5:12) of “leidinggevendend”¹¹ (1 Timoteüs 5:17) allen zonder onderscheid naar één en dezelfde persoon (Handelingen 20:17,28; 1 Petrus 5:1-2), want het Nieuwe Testament spreekt alleen over de aanstellingen van oudsten en niet van welke andere leiders boven de oudsten dan ook!

Een gemeente werd geleid door een raad van oudsten¹² (1 Timoteüs 4:14). Alle oudsten waren gelijk, zelfs al hadden sommige oudsten de taak van prediking en onderricht (1 Timoteüs 5:17). De oudsten kregen geen theologisch onderricht op een Theologisch seminarie of Bijbelschool. Zij waren gewoon de meest volwassen christenen in de gemeente en werden gekozen om de gemeente te leiden op basis van Bijbelse vereisten en Bijbelse taken voor een leider.

Elk lokale gemeente was organisatorisch onafhankelijk van de andere lokale gemeenten (zie Dota handleiding 3, supplement 12, de betekenis van het woord “gemeente of kerk”¹³ in de Bijbel”).

2. Het Nieuwe Testament leert niets over de aanstelling van een overkoepelende organisatie (synode of concilie).

Na de grote vervolging van christenen te Jeruzalem (Handelingen 8:1-4) (ongeveer 33 n.C.), verspreidden de gelovigen zich naar andere plaatsen en verkondigden het evangelie. Een groot aantal mensen werd christen in Antiochië in Syrië (vóór 44 n.C.). De gemeente van Jeruzalem zond Barnabas om hen te helpen. Hij haalde Paulus uit Cilicië in Turkije erbij (Handelingen 11:25-27) (44-46 n.C.). De gemeente van Antiochië werd als gevolg van al dit zendingswerk gesticht.

Later reisden een aantal Joodse christenen van Jeruzalem naar Antiochië en probeerden de niet-Joodse christenen te overreden dat zij door zich te laten besnijden eerst Joden moesten worden voordat zij christenen konden worden! Zonder lichamelijke besnijdenis konden zij niet behouden worden (Handelingen 15:1). De gemeente van Antiochië zond Barnabas en Paulus om de oudsten en apostelen te Jeruzalem te ontmoeten ten einde dit probleem op te lossen. Dit overleg tussen twee plaatselijke gemeenten was niet een Synode of Concilie van alle kerken, omdat niet alle plaatselijke gemeenten in de regio of de hele wereld vertegenwoordigd waren!

Bovendien *vertelt* Handelingen hoofdstuk 15 alleen hoe een probleem in de kerkgeschiedenis opgelost *werd* en leert niet hoe een probleem in de kerkgeschiedenis opgelost *moet* worden. Dit is een goed voorbeeld van hoe twee zelfstandige gemeenten elkaar kunnen ontmoeten om door overleg met elkaar een gemeenschappelijk probleem op te lossen. De Bijbel leert niet dat God een Synode of Concilie aangesteld heeft om over alle plaatselijke gemeenten in een land of in de wereld te heersen! Alle gemeenten waren onafhankelijk! De Gemeente/Kerk van Jezus Christus is NIET een democratie!

B. DE HISTORISCHE ONTWIKKELING VAN BISSCHOPPEN (EEN HIËRARCHISCH LEIDERSCHAPSTRUCTUUR) (97 - 323 n.C.)

1. Historische kenmerken.

Deze periode van de kerkgeschiedenis wordt gekenmerkt door veel strijd binnen de Christelijke Kerk. Dit gebeurde als gevolg van de invloed van de godsdienst van de Joden, de godsdiensten van de heidenen en de politiek van de

¹ Grieks: presbuteros, Engels: priest, elder

² Grieks: episkopos, Engels: bishop, supervisor

³ Grieks: poimén, Latijn en Engels: pastor, shepherd

⁴ Grieks: hégoumenos

⁵ Grieks: prohistamenos

⁶ Grieks: oikonomos

⁷ Grieks: presbuteros, Engels: priest, elder

⁸ Grieks: episkopos, Engels: bishop, supervisor

⁹ Grieks: poimén; Latijn en Engels: pastor, shepherd

¹⁰ Grieks: prohistamenous humòn

¹¹ Grieks: prohestótes presbuteroi

¹² Grieks: presbuterion

¹³ Grieks: ekklésia.

Romeinse Rijk met zijn heidense filosofieën. Ten slotte overwon de “wereldwijde” Christelijke Kerk! Het woord “wereldwijd” (Grieks: katholikos) betekent: “algemeen”, “universeel” in tegenstelling tot een afzonderlijke gemeente.

2. De verandering van Bijbelse terminologie om een hiërarchisch leiderschapstructuur te vormen.

Gedurende de tweede eeuw n.C. werd het oudtestamentische leiderschapstructuur van de volksstaat Israël (bestaande uit een hogepriester, priesters en Levieten) gewijzigd in een hiërarchisch leiderschapstructuur en aan de nieuwtestamentische Kerk opgelegd zonder dat er enige Bijbelse grond voor bestond.

(1) De oorsprong van traditionele “bisschoppen”

Gedurende deze periode beschreef het Griekse woord “episkopos” (nu niet meer vertaald met het woord “opziener of toezichthouder”, maar met het woord “bisschop”) niet langer één van de taken van de oudste, maar een nieuw leiderschapsambt of leiderschapspositie in de Kerk boven de oudsten van alle plaatselijke gemeenten. Het woord “bisschop” werd gereserveerd voor een enkel individu die een soort van nieuwtestamentisch hogepriester in de wereldwijde Kerk werd. In plaats van een opziener of toezichthouder in de plaatselijke gemeente werd hij een “bisschop” of districtsleider in de wereldwijde Kerk, het hoogste leiderschapsambt in de wereldwijde Kerk.

“De apostelen van Jezus Christus” waren al gestorven en “de bisschoppen” werden nu zonder enige grond of gezag in de Bijbel beschouwd als “de opvolgers van de apostelen van Jezus Christus”!

Geleidelijk werd aangenomen dat alleen de bisschoppen officiële kerkelijke ceremoniën mochten uitvoeren als de doop, het Avondmaal, huwelijksinzegening, begrafenissen en ordenen van nieuwe ambtsdragers. Zo maakten de bisschoppen zichzelf onmisbaar voor de Kerk! De bisschoppen van de tweede en derde eeuw n.C. verhieven zichzelf zonder enige grond of gezag in de Bijbel tot leiders van de Kerk! Een bisschop leidde een heel district van plaatselijke gemeenten of parochies. De bisschoppen zelf hadden nog geen opziener of toezichthouder (er waren nog geen aartsbisschoppen).

(2) De oorsprong van de traditionele “priesters” (pastoren)

Gedurende deze periode beschreef het Griekse woord “presbuteros” (nu niet meer vertaald met het woord “oudste of ouderling”, maar met het woord “priester”) niet langer het oorspronkelijke en enige ambt van leiderschap in de plaatselijke gemeente die gedeeld werd met een groep andere oudsten in een raad van oudsten (Handelingen 14:23; Handelingen 20:17,28; 1 Petrus 5:2-4). Het woord “priester” werd gereserveerd voor één enkel individu die een soort van nieuwtestamentische priester in de plaatselijke kerk of gemeente werd. In plaats van één van de oudsten in de raad van oudsten werd de priester nu de enige leider, herder of pastoor van de plaatselijke gemeente (parochie)¹⁴.

Geleidelijk werd aangenomen dat alleen de priester (of pastoor) bepaalde ambtelijke handelingen mocht uitvoeren als bijvoorbeeld de prediking en later de bediening van de sacramenten. Alle priesters en hun parochies (gemeenten) in een bepaald gebied stonden onder het toezicht van een bisschop.

(3) De oorsprong van traditionele “dekens” (diakenen)

Gedurende deze periode beschreef het Griekse woord “diakonos” (nu niet meer vertaald met het woord “diaken”, maar met het woord “deken”) niet langer het oorspronkelijke ambt van dienaar in de plaatselijke gemeente die gedeeld werd met andere diakenen (Handelingen 6:3; Filippenzen 1:1). Het woord “deken” werd gereserveerd voor één enkel individu die een soort van nieuwtestamentische Leviet in een plaatselijke gemeente werd. Een deken was de assistent of dienaar van de priester (pastoor) van de plaatselijke parochie (gemeente). Een deken stond onder het toezicht van een priester (pastoor).

(4) Maar deze traditionele ambten hebben geen Bijbelse grond of gezag

Dus na de nieuwtestamentische periode, tijdens de tweede en derde eeuw na Christus, vond een historische ontwikkeling van het begrip “kerkelijk leiderschap” plaats. Maar deze historisch ontwikkeling heeft geen Bijbelse grond of gezag!

Ignatius (110 n.C.) was de enige Apostolische Vader die aandrong op het monarchistische episcopaat (de heerschappij door één bisschop). Maar zelfs hij zegt niet dat dit een instelling van God is! Het was gewoon zijn persoonlijke mening. Hieronymus (384 n.C.) zegt in zijn commentaar op Titus 1:5 dat de oppermacht van een enkel bisschop ontstond “door gebruik eerder dan door de instelling van de Heer”, als een middel om kerkscheuringen te voorkomen. Het werd echter een middel om over iedereen in de Kerk te heersen en te controleren.

Noch het Oude, noch het Nieuwe Testament leert een hiërarchie van ambten in de Gemeente (Kerk)! En de kerkgeschiedenis leert ons dat zelfs de aanstelling van een bisschop niet kon voorkomen dat er kerkscheuringen ontstonden! Juist de strijd tussen bisschoppen onderling om de hoogste macht in de Kerk (in overtreding van Matteüs 20:25-28) leidde tot een hiërarchie in leiderschap en tot de vermenigvuldiging van kerkscheuringen!

3. Bisschoppen en bisdommen.

Overall in het Romeinse Rijk en zelfs daarbuiten kwamen nieuwe christengemeenten tot stand. De Bijbel leert dat christenen slechts één “moeder” hebben, namelijk “het Hemelse Jeruzalem” (Galaten 4:26). Maar een groot aantal priesters (pastoren) van zogenaamde “moedergemeenten” wilden hun “dochtergemeenten” die zij gesticht hadden, niet

¹⁴ Grieks: paroikia, Engels: parish

loslaten! Zo werd het nieuwe ambt (positie) van bisschop¹⁵ in de Christelijke Kerk geschapen. De TAAK van een oudste van een onafhankelijke gemeente (kerk) (met name: een opziener zijn) werd veranderd in een nieuw AMBT of positie van macht boven de oudsten van alle lokale gemeenten (kerken) en “een bisschop” genoemd. De bisschop hield toezicht op de moedergemeente (kerk) en de dochtergemeenten (kerken). De moederkerk met haar bisschop wilde haar macht niet prijsgeven. Zij wilde heersen en beheersen.

In het Nieuwe Testament beschrijft het woord “bisschop” alleen DE TAAK van het ambt van een oudste. Maar vanaf de tweede eeuw na Christus begon het woord “bisschop” gebruikt te worden voor een nieuw AMBT of POSITIE.

In het Nieuwe Testament had een raad van oudsten¹⁶ de taak om toezicht te houden¹⁷ op een onafhankelijke gemeente. Maar gedurende de tweede eeuw na Christus werd een bisschop de toezichhouder of opziener van alle afhankelijke gemeenten met hun priesters in een bepaald regio!

In het Nieuwe Testament had de Kerk alleen een presbyteriaal¹⁸ leiderschapstructuur, dat wil zeggen, elke plaatselijke gemeente was zelfstandig en werd geleid door een raad van oudsten (presbyters)(het woord “oudsten” staat altijd in het meervoud”). Maar gedurende de tweede en derde eeuw na Christus ontwikkelde de Christelijke Kerk een episcopale¹⁹ leiderschapstructuur, dat wil zeggen, alle voorheen onafhankelijke plaatselijke gemeenten in een regio werden tot afhankelijke gemeenten gemaakt en onder een bisschop (het woord is in het enkelvoud) geplaatst. De precieze ontwikkeling van een presbyteriaal leiderschapstructuur naar een episcopaal leiderschapstructuur is niet heel duidelijk in de kerkgeschiedenis. Alle nu afhankelijke plaatselijke gemeenten in een bepaald regio vormde nu een bisdom²⁰ die geleid werd door een bisschop.

In het Nieuwe Testament was er alleen een onafhankelijke raad van oudsten²¹ die gekozen werd om een onafhankelijke gemeente te leiden. Maar gedurende de tweede en derde eeuw na Christus kwam er een bisschop²² over een regio met afhankelijke gemeenten. Deze bisschop was altijd onafhankelijk van andere bisschoppen. Dit was de eerste stap die leidde naar een hiërarchisch leiderschapstructuur in de Christelijke Kerk.

Er is geen enkel Bijbelse grond voor deze historische ontwikkeling! Het Nieuwe Testament geeft geen enkel bevel, onderricht of zelfs een historische beschrijving van een hiërarchisch leiderschapstructuur.

C. DE HISTORISCHE ONTWIKKELING VAN SYNODEN EN CONCILIES (EEN HIËRARCHISCHE OVERKOEPELENDE STRUCTUUR) (NA 195 – 1870)

De Kerkgeschiedenis toont aan hoe de leiders in de Christelijke Kerk zichzelf in de hogere leiderschapsposities inwurmde!

1. De “synoden” (bijeenkomsten)²³ van gemeenten.

In Handelingen 15 kwamen twee plaatselijke gemeenten (te weten, Antiochië en Jeruzalem) bijeen in een overleg over het probleem van de besnijdenis. Maar deze bijeenkomst was niet een vertegenwoordigende bijeenkomst van alle plaatselijke gemeenten in een bepaald regio!

Gedurende de tweede eeuw na Christus lezen we voor het eerst over vertegenwoordigende bijeenkomsten van gemeenten in de provincie van Azië (in modern Turkije). De vertegenwoordigers van buurgemeenten werden uitgenodigd voor de aanstelling of ontslag (!) van een bisschop en de excommunicatie (het buitensluiten) van gemeenteleden die vasthielden aan valse leerstellingen (van de Montanisten).

In 195 n.C. was er ook zo een bijeenkomst van christelijke gemeenten in Gallië (in modern Frankrijk) waar Ignatius de bisschop was. De vertegenwoordigers bij deze bijeenkomsten waren oudsten, diakenen en gemeenteleden.

2. De synoden (concilies) van bisschoppen.

Gedurende de derde en vierde eeuw na Christus bleef de ontwikkeling naar een monistisch episcopaat (een enkel bisschop die heerste over een aantal plaatselijke gemeenten) doorgaan. Gedurende deze periode veranderden de bijeenkomsten (synoden of concilies) bestaande uit vertegenwoordigers uit plaatselijke gemeenten in synoden of concilies (bijeenkomsten) bestaande uit uitsluitend bisschoppen!

De vertegenwoordigers bij de synoden van Rome (254 n.C.), Antiochië (264 en 269 n.C.) en Elvira (305 n.C.) waren naast bisschoppen ook oudsten, diakenen en leden van de gemeenten. Maar de vertegenwoordigers bij de tweede synode van Alexandrië en een paar jaar later de synode van Iconium (235 n.C.) waren alleen bisschoppen! Tijdens de synode (of concilie) van Nicea (325 n.C.), waaraan nog diakenen deelnamen, werd besloten dat in het vervolg alleen

¹⁵ Grieks: episkopos; Engels: bishop

¹⁶ Grieks: presbuterion, Engels: presbytery, afgeleid van het woord “presbyter” dat “oudste” betekent

¹⁷ Grieks: episkopé

¹⁸ Het woord “presbyteriaal” werd afgeleid van het woord “presbyter” dat in Grieks “een oudste” is.

¹⁹ Het woord “episkopaal” werd afgeleid van het woord “epi” (op) en “skopeo” (zien) die in Grieks “een opziener” is.

²⁰ En “bisdom” is een eenheid die door een bisschop of later een aartsbisschop geleid wordt.

²¹ Grieks: presbuterion

²² Grieks: episkopos

²³ Grieks: sunodos betekent medereiziger en staat figuurlijk voor mensen die dezelfde weg (van liefde) bewandelen (1 Ef 9:1-2)

bisschoppen (!) de handelende leden van de synode moeten zijn.²⁴ Daarom maakte de latere Rooms Katholieke Kerk het concilie van Nicea in 325 n.C. “het eerste concilie”! Hoewel bisschoppen oorspronkelijk gekozen werden door gemeenteleden, werden gemeenteleden in de vierde eeuw n.C. buiten de synoden (concilies) gesloten en werd het maken van besluiten de exclusieve recht van bisschoppen!

3. De provinciale synoden (onder leiderschap van metropoliëten).

Gedurende de vierde eeuw n.C. werden de bisschoppen van de grote steden (de metropolen) (Grieks: metropolis) belangrijker dan de bisschoppen van kleinere plaatsen. Ook de synoden (concilies) die in metropolen gehouden werden, werden provinciale synoden (concilies). Aan het begin was het alleen het voorrecht van de bisschop van een metropool om de voorzitter van de provinciale synode te zijn, maar daarna veranderde dat in zijn recht! Op deze wijze werden de bisschoppen van de metropolen (later “metropoliëten” genoemd) de hoofd van alle bisschoppen in een land.

In het westen bijvoorbeeld, werd de bisschop (metropoliëet) van Rome het hoofd van alle bisschoppen in Italië; de bisschop (metropoliëet) van Alexandrië het hoofd van alle bisschoppen in Egypte, Libië en Pentapolis; de bisschop (metropoliëet) van Karthago het hoofd van alle bisschoppen in West Afrika; en de bisschop (metropoliëet) van Lyon het hoofd van alle bisschoppen in Gallië (Frankrijk). Op dezelfde wijze werd in het oosten de bisschop (metropoliëet) van Jeruzalem het hoofd van alle bisschoppen in Palestina; de bisschop (metropoliëet) van Antiochië het hoofd van alle bisschoppen in Syrië en de bisschop (metropoliëet) van Korinte het hoofd van alle bisschoppen in Griekenland.

De synode (concilie) van Nicea I (325 n.C.) besloot dat de grotere provinciale synoden tweemaal per jaar onder leiding van de metropoliëet (de bisschop van een grote stad) bijeen moesten komen en dat alleen bisschoppen mochten stemmen!

4. De oecumenische (wereldwijde) synoden (concilies).

De geografische plaats van Nicea, Constantinopel en Chalcedon.

(1) De 8 oosterse en 13 westerse concilies.

De groeiende macht van de bisschoppen leidde tot hun overheersing in alle synoden (concilies). Oecumenische synoden (concilies) ontwikkelden zich parallel aan de provinciale synoden (concilies). Tot de 21ste eeuw zijn er 8 oosterse en 13 westerse concilies geweest, dus, samen 21 concilies²⁵. De eerste 8 (oosterse) concilies werden door de (politieke) keizer van Rome bijeen geroepen: (1) Nicea I (325 n.C.), (2) Constantinopel I (381 n.C.), (3) Efeze (431 n.C.), (4) Chalcedon (451 n.C.), (5) Constantinopel II (553 n.C.), (6) Constantinopel III (680-681 n.C.), (7) Nicea II (787 n.C.) en (8) Constantinopel IV (869-870 n.C.).

²⁴ Christelijke Encyclopaedie, Kok, Kampen 1929

²⁵ Zie “www.catholicism.org/the-ecumenical-councils-of-the-roman-catholic-church” met een samenvatting van alle dogma’s die op deze concilies geformuleerd werden en alle zgn. valse leerstellingen die daar verdoemd werden. Zie www.newadvent.org/library/21-councils

(2) De 3 reformatorische concilies.

De invloed van de paus van de westerse kerk werd steeds groter in de daaropvolgende concilies totdat de scheuring tussen de Oosterse Kerk en Westerse Kerk finaal werd tijdens de plundering van Constantinopel door westerse kruisvaarders in 1204 n.C. De zogenaamde reformatorische concilies waren: (1) het 16de concilie van Pisa (1407), (2) het 17de concilie van Konstanz (1414-1418)²⁶ en (3) het 18de concilie van Basel (1431-1443). De reformatorische concilies probeerden de macht van de paus (de bisschop van Rome) te breken en het concilie van bisschoppen boven de paus te plaatsen. Helaas voor de Christelijke Kerk heeft het hiërarchische beginsel toch de overhand gekregen en werd de bisschop van Rome (de paus) boven alle andere bisschoppen geplaatst!

(3) Het anti-reformatorische concilie en het eerste Vaticaanse concilie.

De Reformatie die leidde tot de Protestante Kerk begon in 1517 met Maarten Luther. (1) Het 21ste concilie van de westerse Kerk (de Rooms Katholieke Kerk) te Trente (1545-1563) was een anti-Reformatie concilie. (2) Het 22ste concilie werd in het Vaticaan in Rome gehouden (1869-1870). Onder grote invloed van de Jezuïeten werd tijdens het eerste Vaticaanse Concilie op 18 juli 1870 besloten tot “de onfeilbaarheid van de paus”, een leerstelling die alle Rooms Katholieke christenen moesten geloven! Alle besluiten op concilies moesten voortaan door de paus goedgekeurd worden!

D. DE HISTORISCHE ONTWIKKELING VAN METROPOLIETEN, PATRIARCHEN EN PAUSEN (EEN HIËRARCHISCH TOP) (325-600).

De strijd tussen bisschoppen onderling ging over wie de hoogste en belangrijkste bisschop was. Zo werd de politieke strijd om macht tussen de keizers in de wereld ook de ongeestelijke strijd om macht tussen bisschoppen in de Kerk!

1. Historische kenmerken.

Gedurende de eerste twee eeuwen na Christus werden christenen door de keizers van het Romeinse Rijk vervolgd. Maar omdat het christendom terrein won en de heidense religies grond verloren, beloofde keizer Constantijn bescherming aan de christenen. Met het edict van Milaan in 311 n.C. gaf hij een gelijke status aan de christenen met andere godsdiensten in de Romeinse Rijk. Tussen 306 en 323 stierven twee “Augusta” en werden de drie andere Augusta (Maxentius, Maximinus en Lucinius) verslagen. Constantijn schreef zijn overwinning toe aan de God van de christenen en werd zelf “christen” in 323. Maar hij heeft nooit een christelijk erediens bijgewoond en zijn munten toonden Christus en de onoverwinnelijke zonnegod aan twee zijden. Vanaf 323 werd het christendom de staatsgodsdienst en Constantijn noemde zichzelf “de bisschop voor externe aangelegenheden van de Kerk”. In 326 werd Byzantium de hoofdstad van het christelijke wereldrijk en de naam werd veranderd naar Constantinopel (dat later “Istanbul” werd). In 330 verschoof hij het politieke machtscentrum van Rome in het westen naar Constantinopel in het oosten, waarschijnlijk als gevolg van de druk van de machtige heidense families in Rome.

Omdat de wereld bezig was de Kerk binnen te dringen, kwamen gedurende de derde en vierde eeuw na Christus het kloosterwezen en het monnikenleven op die tussen de klerikale (de ambten) en de leken (de gewone gelovigen) kwamen te staan. Terwijl gewone christenen zich aan de morele geboden van God moesten houden, verbonden de monniken zichzelf vrijwillig aan zgn. “aanbevolen zaken” als het vasten en het celibaat.

Tegen 450 n.C. konden maar weinig mensen in het westen Grieks verstaan en tegen 600 n.C. konden weinig mensen in het oosten Latijn verstaan. In de politieke arena kwamen twee machtige rijken op: het Oost Romeinse Rijk met Constantinopel als hoofdstad (tot 1453) en het West Romeinse Rijk met Rome als hoofdstad (tot 476). In de vierde en vijfde eeuw n.C. dreven het Grieks sprekende Rijk en het Latijn sprekende Rijk uiteen.

In de periode tussen 325 en 600 na Christus vonden binnen de Christelijke Kerk drie ontwikkelingen plaats:

- De ontwikkeling van christelijke leerstellingen voor het onderwijs.
- Het geven van uiterlijke vormen aan de christelijke ceremoniën in erediens.
- De ontwikkeling van christelijke hiërarchie in leiderschap.

2. Metropolieten.

De bisschoppen van de grotere steden (metropolissen) werden “metropolieten” genoemd. Daarna kregen de metropolieten van de gemeenten die door de apostelen van Jezus Christus gesticht waren een hogere status. Deze waren de metropolieten van (1) Jeruzalem in Palestina, (2) Antiochië in Syrië, (3) Efeze in Turkije, (4) Korinte in Griekenland, (5) Rome in Italië, maar ook (6) Alexandrië in Egypte.

3. Patriarchen.

Het Concilie van Nicea I (325) plaatste de metropolieten van (1) Rome in het westen, (2) Alexandrië in het zuiden en (3) Antiochië in het oosten *boven* de metropolieten van de andere metropolen en gaven aan hen de titel “patriarch”.

²⁶ Concilie van Konstanz. Lees wat er gebeurde op dit Concilie in Wikipedia en “Christelijke Encyclopaedie”, Kok Kampen, 1925).

Het Concilie van Constantinopel I (381) voegde de metropool van (4) Constantinopel erbij en het Concilie van Efeze (431) voegde de metropool van (5) Jeruzalem erbij. Zo waren er vijf patriarchen: in Rome, Alexandrië, Antiochië, Constantinopel en Jeruzalem. Patriarch was nu het hoogste ambt in de Kerk.

4. Pausen.

(1) De paus

Geleidelijk waren er twee patriarchen die streeden om de hoogste plaats: de patriarch van Rome in het westen en de patriarch van Constantinopel in het oosten. Na de val van het Westerse Romeinse Rijk in 476 waren de patriarchen van Rome niet langer tevreden met hun titel “patriarch”. Zij deden een gooi naar de absolute hoogste en belangrijkste positie in de Christelijke Kerk op grond van drie argumenten:

- Zij beriepen zich op Matteüs 16:18-19 en legden het uit alsof Jezus Christus aan Petrus de hoogste positie onder de apostelen van Jezus Christus gegeven heeft.
- Zij beriepen zich op het feit dat zowel de apostel Petrus als Paulus in Rome gewoond en gewerkt hadden.
- En zij beriepen zich op de kerkelijke traditie dat de apostel Petrus de eerste bisschop van Rome was.

In Constantinopel waren de patriarchen zelden iets meer dan een aanstelling en speelbal van de Romeinse keizers. Zij werden door de politieke leiders misbruikt. Zo kwam het dat Rome als een van de vijf zetels van een patriarch niet alleen de meest geëerde positie onder de patriarchen kreeg (Latijn: primatus honoris), maar tevens de absolute hoogste positie onder de patriarchen (Latijn: primatus ordinis) op grond van een vermeend goddelijk recht die zij op Matteüs 16:18-19 baseerden. Dus, in deze machtsstrijd tussen politiek en godsdienst, won de keizer in het oosten, maar de patriarch in het westen!

(2) Het monarchistische episcopaat

Als bisschop van Rome maakte paus Innocentius I (401-417) voor zichzelf de arrogante aanspraak dat hij een hoger gezag had dan alle andere bisschoppen in de wereld. Zo werd de Kerk in het Westerse Romeinse Rijk (de Rooms Katholieke Kerk) “een monarchistisch episcopaat” – een eenhoofdig leiderschap van het college van bisschoppen in de wereld, waarin het hoogste gezag berustte bij de bisschop van Rome (de latere paus).

De bisschoppen van Rome noemen zichzelf “papa” (Engels: pope) en het betekent: “vader” (maar zie Matteüs 23:9). Oorspronkelijk werden alle bisschoppen “papa” genoemd, maar deze titel werd uiteindelijk voor de bisschop van Rome gereserveerd.

(3) Het pontificaat (opperpriesterschap en opperheerschappij)

• De Rooms Katholieke Kerk maakt aanspraak dat de paus “het hoogste gezag in geestelijke en wereldse zaken” heeft. Paus Gregorius I (590-615) wordt de stichter van de wereldse macht van de paus (het pontificaat) genoemd. Hij werd beschouwd als het hoogste gezag in geestelijke zaken en tevens het hoogste gezag in wereldse zaken. Zo nam de paus de plaats van Jezus Christus als HEER in!

Deze aanspraak hoort aan niemand behalve Jezus Christus! “Die macht was ook werkzaam in Christus toen God Hem opwekte uit de dood en Hem in de hemelsferen een plaats gaf aan Zijn rechterhand, hoog boven alle hemelse vorsten en heersers, alle machten en krachten en elke naam die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld maar ook in de toekomstige. Hij heeft alles aan Zijn voeten gelegd en Hem als “Hoofd over alles” (Grieks: kephalén huper panta) aangesteld, voor de Kerk” (Efeziërs 1:20-22)!

• De Rooms Katholieke Kerk maakt aanspraak dat de paus “de universele bisschop van de hele Christelijke Kerk” is. Pas vanaf het eerste Vaticaanse Concilie (1870) wordt de bisschop van Rome (de paus) ook als “de universele Bisschop van de hele Christelijke Kerk” beschouwd. Deze aanspraak werd gedaan tegen de gemeenten van de Reformatie! Zo nam de paus ook de plaats van Jezus Christus als BISSCHOP in! De Bijbel zegt, “Want u was als dwalende schapen; maar u bent nu bekeerd tot de Herder en Opziener (Grieks: episkopos, Nederlands: opziener, bisschop) van uw zielen (1 Petrus 2:25 HSV)!”

• De Rooms Katholieke Kerk maakt aanspraak dat de paus “de herder van de hele Christelijke Kerk” is. De paus wordt ook beschouwd als “de herder van de hele Christelijke Kerk”. Zo nam de paus ook de plaats van Jezus Christus als OPPERHERDER in! De Bijbel zegt, “Dan zult u wanneer de Hoogste Herder (HSV: Opperherder)(Grieks: archi-poimenos) verschijnt de krans van de luister ontvangen, die nooit verwelkt” (1 Petrus 5:4; zie ook Johannes 10:16; Hebrëeën 13:20; 1 Petrus 2:25)!

• De Rooms Katholieke Kerk maakt aanspraak dat de paus “de vertegenwoordiger van Christus op aarde” is. De paus wordt ook beschouwd als “de vertegenwoordiger van Christus op aarde”. Zo nam de paus ook de plaats van de Heilige Geest als VERTEGENWOORDIGER (Grieks: paraklétos) van Jezus Christus op de aarde in! Jezus zegt, “En Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster (Grieks: paraklétos) geven, opdat Hij bij u blijft tot in eeuwigheid, namelijk de Geest van de waarheid, Die de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet en kent Hem niet, maar u kent Hem, want Hij blijft bij u en zal in u zijn” (Johannes 14:16-17,26; zie Romeinen 8:9-10). “Maar als Ik heenga, zal Ik Hem (de Trooster) naar u toe zenden. ... De Geest van de waarheid zal u de weg wijzen in heel de waarheid. ... Die zal Mij verheerlijken (en niet tot een menselijk wezen als de paus), want Hij zal het uit het Mijne nemen en het u verkondigen” (Johannes 16:7-15)!

- De Rooms Katholieke Kerk maakt aanspraak dat “er geen verlossing buiten de Rooms Katholieke Kerk” is.

Op grond van alle bovengenoemde redenen leert de Rooms Katholieke Kerk dat “er geen verlossing of zaligheid buiten de Rooms Katholieke Kerk mogelijk is.” Zo nam de Rooms Katholieke Kerk ook de plaats van Jezus Christus als Enige VERLOSSER in! “Jezus zei: ‘Ik ben de Weg, de Waarheid en het leven. Niemand kan bij de Vader komen dan door Mij’ (Johannes 14:6). “En de zaligheid is in geen ander, want er is onder de hemel geen andere Naam onder de mensen gegeven waardoor wij zalig moeten worden” (Handelingen 4:12, HSV)! “U bent in Christus Jezus, die voor ons is geworden wijsheid van God en gerechtigheid, heiliging en verlossing” (1 Korintiërs 1:30). Zo lang de Rooms Katholieke Kerk ongehoorzaam blijft aan Jezus Christus, de apostelen van Jezus Christus en de Bijbel, kan zij de andere christelijke kerken in de wereld nooit formeel erkennen.

Alle ware Christelijke Kerken belijden:

- dat Jezus Christus “de Heer” (1 Korintiërs 12:3), “de Verlosser” (Matteüs 1:21; Lukas 2:11), “de Herder of Pastor”, “de Opziener of Bisschop” (1 Petrus 2:25), “de Apostel” en “de Hogepriester” (Hebreeën 3:1) van de hele Christelijke Kerk op aarde is
- dat er geen verlossing buiten Jezus Christus is
- dat de Heilige Geest de Vertegenwoordiger van Jezus Christus op de aarde is!

E. DE HISTORISCHE ONTWIKKELING VAN KERKGENOOTSCHAPPEN (DE SCHEURING TUSSEN DE OOSTERSE (ORTHODOXE) EN WESTERSE (ROOMS KATHOLIEKE) KERKEN) (600-1517)

1. De verwijdering tussen de Oosterse en Westerse Kerken.

De Middeleeuwen duurden van 600-1517. Gedurende de eerste eeuwen van deze periode vervreemden deze kerken van elkaar tot een definitieve scheuring in 1204.

(1) De Apostolische Aartsbisdom van Rome.

Gedurende de eerste eeuw stichtten de apostelen van Jezus Christus veel onafhankelijke kerken, d.w.z. kerken die zich zelf voortplanten, zelf ondersteunen en zelf regeren.

Maar vanaf de tweede tot de vierde eeuw na Christus ontwikkelde de Kerk een hiërarchische leiderschapstructuur die bestond uit bisdommen en concilies. Onder de bisschoppen in het Oost Romeinse Rijk heerste een sfeer van gelijkheid, maar in het West Romeinse Rijk wilde één bisschop de alleenheerser zijn. Aan het begin namen de Oosterse bisschoppen meer actief deel aan de concilies dan de Westerse bisschoppen. Toch aanvaardden de Westerse bisschoppen de besluiten van de oecumenische concilies. De Oosterse bisschoppen waren meer een college van bisschoppen, terwijl de bisschop van Rome meer fungeerde als een monarch. De paus in het West Romeinse Rijk maakte aanspraak “de bisschop van alle bisschoppen” te zijn (dat wil zeggen, de “aartsbisschop” of “eerste bisschop”). Zo werd Rome de zetel van de “aartsbisschop” of “hoogste bisschop”²⁷ omdat zowel de apostel Petrus als de apostel Paulus in Rome gearbeid hebben.

(2) De monarchie van de keizer in het oosten.

De monarchie van de Romeinse keizer in Byzantium (Constantinopel of Istanbul) over de aarde werd beschouwd als een “icoon” (Grieks woord voor “afbeelding”, “beeld”) van de monarchie van God in de hemel. In het Oost-Romeinse Rijk werd de keizer beschouwd als “Gods vertegenwoordiger op de aarde”. Mensen knielden voor de icoon van Christus in de kerken en voor de levende icoon van de keizer in het paleis.

In het Oosten was er geen duidelijke lijn die de Oosterse Kerk van de Oost-Romeinse Staat scheidde. De Kerk en de Staat werden als één organisme beschouwd. De Oosterse Kerk (door haar bisschoppen en patriarchen) zorgden voor *de zielen* van mensen en de Oosterse Keizer (als Gods vertegenwoordiger op de aarde) zorgde voor *de lichamen* van de mensen. De Oosterse Keizer riep concilies van de Kerk bijeen, de bisschoppen besloten wat het ware geloof was dat alle mensen moesten geloven en de Romeinse Rijk voerde de besluiten van de concilies uit!

(3) De autocratie van de paus in het westen.

De invasies van de barbaren in het West Romeinse Rijk werd haar ondergang, maar diende ook om de autocratische structuur van de Westerse Kerk te versterken. Omdat de keizer niet langer in Rome heerste, trok de paus in de Westerse Kerk alle macht naar zichzelf in zowel geestelijke als wereldse zaken.

Gedurende de Middeleeuwen werden een groot aantal Germaanse stammen aan de Westerse Kerk toegevoegd.

- Enerzijds verlangde de bevolking naar een Staatskerk – dat wil zeggen, een Kerk binnen een Staat.
- Anderzijds verlangde de paus naar een Kerkstaat – dat wil zeggen, een Staat in de wereld waarover de Kerk van Rome heerste.

De pausen wilden over de Kerk *en de Staat* heersen, maar in het westen werden de pausen nog niet als Gods vertegenwoordigers op de aarde beschouwd. Daarom was er een voortdurende strijd tussen de westerse politieke heersers enerzijds en de westerse kerkelijke pausen anderzijds!

²⁷ Grieks: archi-episkopos. Een “aartsbisschopszetel” is het bisdom van een aartsbisschop, iemand die over alle bisschoppen aangesteld is.

(4) De geestelijke (de ambtsdragers) en de leken (de gewone gelovigen) in het westen.

Veel leken christenen in het oosten waren *geleerde* mensen en zelfs leken theologen. Maar de invallen van de barbaren in het westen veroorzaakte dat weinig mensen in het westen konden lezen of leren. Daarom konden zij theologische zaken niet goed begrijpen. Opleiding en theologie in het westen werden het voorrecht van alleen de priesters in de Westerse Kerk. Zo ontstond een diepe kloof tussen *de geleerde geestelijken* enerzijds en *de ongeletterde gelovigen* anderzijds.

(5) Theologische ontwikkeling in het oosten en het westen.

In het oosten was de Griekse Kerk *theoretisch*, terwijl in het westen de Latijnse Kerk steeds meer *praktisch* werd. De Griekse Kerk beschouwde theologie in termen van *aanbidding en liturgie*, terwijl de Westerse Kerk beïnvloed werd door *juridisch denken* die voortkwam uit het Romeinse rechtstelsel.

Wat de Triniteit betrof, ging de Oosterse Kerk uit van *de drieheid* van het Goddelijke Wezen²⁸, terwijl de Westerse Kerk uitging van *de eenheid* van het Goddelijke Wezen.

Wat de kruisiging betrof, dacht de Oosterse Kerk primair aan Christus als *overwinnaar* (de opgestane Heer) en de Westerse Kerk vooral aan Christus als *slachtoffer* (het gekruisigde zoenoffer).

Terwijl de Oosterse Kerk de nadruk legde op de *vergoddelijking* (Christus is de Almachtige) (Grieks: Pantokrator), legde de Westerse Kerk de nadruk op de *verlossing* (Christus is de Verlosser) (Grieks: Zótér).

Terwijl de Oosterse Kerk wat leer en leven betreft leerstellige besluiten liet afhangen van hun *concilies van bisschoppen*, beschouwde de Westerse Kerk de onfeilbaarheid van hun *pausen* als hun voorrecht.

(6) De westerse paus maakte aanspraak op de universele macht.

De gecentraliseerde en monarchistische structuur van de Westerse Kerk maakte dat de pausen aanspraak maakten op absolute macht in het westen. Maar toen de pausen van het westen ook aanspraak gingen maken op absolute macht in het oosten, ontstonden grote problemen.

(7) Sommige aanspraken van westerse pausen.

- Paus Innocentius I (401-417) maakte aanspraak dat hij (de paus) een hoger gezag had dan alle ander bisschoppen in de wereld en daarom alleen “papa” (dat wil zeggen, vader) genoemd mag worden (zie Matteüs 23:9).
- Paus Gregorius I (590-615) maakte er aanspraak op dat de paus niet alleen het hoogste gezag in geestelijke zaken had, maar ook het hoogste gezag in wereldse zaken (zie Matteüs 28:18).
- Paus Nicolaas I (858-867) verhief de macht van de patriarch van Rome boven de macht van de vier andere patriarchen en alle andere metropolieten in de Kerk en boven de macht van alle keizers buiten de Kerk.
- Paus Nicolaas II (1059) delegeerde het gezag om een nieuwe paus te kiezen aan de “kardinalen” die bestonden uit een college van 6 bisschoppen, 50 priesters en 14 diakenen die allen in Rome woonden!
- Paus Gregorius VII (1073-1085) forceerde de scheiding van de Kerk en wereld; bevorderde de idealen van het kloosterleven; drong het bestaande celibaat van bisschoppen en hogere ambten ook op aan alle andere ambten van de Kerk. Priesters die getrouwd waren werden afgezet. Priesters konden niet langer door leken (politieke machthebbers) ingewijd worden. Hij probeerde een wereldwijde theocratie door middel van de Kerk-Staat te vestigen waarin de paus (gesymboliseerd door de zon) de plaats van Christus op de aarde innam en over alle koningen (gesymboliseerd door de maan) op de aarde heerste.
- Paus Innocentius III (1215) definieerde “ex cathedra”: de uitspraken van de paus vanaf zijn heilige stoel werden onfeilbare nieuwe leerstellingen in de Rooms Katholieke Kerk. Hij bekrachtigde de uitspraak: “er is maar één universele Kerk van getrouwen, buiten welk geen enkel mens behouden wordt.”
- Paus Innocentius IV (1243-1254) plaatste de kardinalen van Rome boven alle bisschoppen in de wereld en als ere teken droegen zij een rode muts.
- Paus Bonifacius VIII (1294-1303) vaardigde de pauselijke bul “Unam sanctam” (1302) uit waarin het wereldlijke zwaard en de wereldlijke macht ondergeschikt werd aan het geestelijke zwaard en de geestelijke macht. Het geloof in de absolute macht van de paus was noodzakelijk voor verlossing!

(8) De concilies konden de macht van de pausen niet tegenhouden.

De invloed van de paus op de Westerse Kerk werd steeds groter totdat in 1204 westerse kruisvaarders Constantinopel plunderden en de breuk tussen de Oosterse en Westerse Kerken finaal tot stand kwam.

- Het 14de concilie van Lyon II (1274). De westerse concilies waren niet langer “oecumenisch” (wereldwijd), omdat vanaf het 14de concilie van Lyon II de Westerse Rooms Katholieke Kerk niet langer de Oosterse Orthodoxe Kerken uitnodigde naar de concilies.
- De reformatorische concilies. De zogenaamde reformatorische concilies waren de volgende: het niet-erkende concilie van Pisa (1409), het 16de concilie van Constanz (Wenen)(1414-1418) en het 17de concilie van Florence (Basel) (1431-1443). De reformatorische concilies probeerden om de macht van de paus te breken en het concilie

²⁸ Grieks: hupostasis

van bisschoppen boven de paus (de bisschop van Rome) te zetten. Helaas lukte dit niet en heeft het hiërarchische beginsel de overhand gekregen.

(9) De absolute macht van de paus.

De Reformatie die leidde tot het stichten van Protestantse Kerken begon in 1517 met Maarten Luther in Duitsland. Protestanten geloven dat alleen de Bijbel correct uitleg is onfeilbaar!

- Het 19de concilie van Trente (1545-1549)

Dit concilie was een anti-Reformatie concilie. Het veroordeelde de zogenaamde *valse leerstellingen* van Luther, Calvijn en anderen. Dit concilie vaardigde ook decreten uit met betrekking tot de Eucharistie, het heilige offer van de Mis, de Sacramenten (vooral de doop en de wijding tot een geestelijke) en de leerstellingen met betrekking tot het huwelijk, het vagevuur, de aflaatbrieven en het gebruik van beelden.

- Het 20ste concilie van het Vaticaan I in Rome (1869-1870).

Dit concilie verklaarde op 18 juli 1870 onder grote druk van de Jezuïeten “de onfeilbaarheid van de paus” en onderwierpen alle besluiten van concilies voor ratificatie aan de paus! De onfeilbaarheid van de paus was een dogma dat alle Rooms Katholieken moesten geloven! De patriarchen (hoogste bisschoppen) van de Oosterse Kerken geloofden echter dat alle besluiten met betrekking tot leer en leven door een concilie bestaande uit alle bisschoppen genomen moesten worden.

Vanaf het eerste Vaticaanse Concilie beschouwt de Rooms Katholieke Kerk de paus als “de herder en universele bisschop van de hele Christelijke Kerk”, volkomen in strijd met wat de apostel Petrus zegt, “Jezus Christus is de Herder (Pastor) en Opziener (Bisschop) “ van christenen (1 Petrus 2:25; 1 Petrus 5:4)! Zo heeft de paus, met schending van de Bijbel, de plaats van Jezus Christus (als de Herder en de Bisschop van de Kerk) ingenomen!

De Rooms Katholieke Kerk beschouwt de paus ook als “de vertegenwoordiger van Christus op aarde”. Maar ook deze stelling is in strijd met wat Jezus Christus Zelf over de Heilige Geest zegt: “Ik laat jullie niet als wezen achter, Ik kom bij jullie terug”. Deze andere Pleitbezorger (Vertegenwoordiger) zal altijd bij en in jullie zijn. Hij zal jullie alles in herinnering brengen wat Ik tegen jullie gezegd heb (Johannes 14:16-17,26). Deze Pleitbezorger zal Ik zenden. Hij zal jullie in de hele waarheid leiden. Hij zal Mij eren. Hij zal jullie bekend maken wat Hij van Mij heeft (Johannes 16:7-15)! Zo heeft de paus, met schending van de Bijbel, ook de plaats van de Heilige Geest ingenomen!

Daarom leert de Rooms Katholieke Kerk ook “Er is geen verlossing buiten de Rooms Katholieke Kerk!” Zo heeft de Rooms Katholieke Kerk, met schending van de Bijbel, de plaats van Jezus Christus als Enige Verlosser ingenomen! Deze stelling is volledig in strijd met wat Jezus zegt: “Ik ben de Weg ... Niemand kan bij de Vader komen dan door Mij” (Johannes 14:6)! Het is ook volkomen in strijd met wat de apostelen van Jezus Christus (vooral de apostel Petrus) zeggen: “En de zaligheid is in geen ander, want er is onder de hemel geen andere Naam onder de mensen gegeven waardoor wij zalig *moeten* worden” (Handelingen 4:12 HSV).

Daarom kan de Rooms Katholieke Kerk de andere Christelijke Kerken in de wereld nooit formeel erkennen! Toch probeert de Rooms Katholieke Kerk deze Kerken weer onder het gezag van de Rooms Katholieke Kerk te brengen.

(10) Matteüs 16:18-19

Jezus Christus gaf nooit aan de apostel Petrus “de hoogste positie”.

Dat zou in strijd zijn met de woorden van Jezus Christus in Matteüs 20:25-28: “Wie van jullie de belangrijkste wil zijn, zal de anderen moeten dienen en wie van jullie de eerste wil zijn, zal jullie dienaar moeten zijn!”

En de apostelen van Jezus Christus hebben geen opvolgers.

Jezus maakte wel gebruik van de apostel Petrus om de eerste historische gemeente onder de Joden (Handelingen 2:14-42), de eerste historische gemeente onder de half-Joden (de Samaritanen, Handelingen 8:4-17) en de eerste historische gemeente onder de niet-Joden (de heidenen, Handelingen 10:9-48) te vestigen. Zo vervulde Hij zijn uitspraak in Matteüs 16:18-19.

De apostelen van Jezus Christus als het historische fundament van de Kerk.

Matteüs 16:18-19 spreekt niet over Petrus als de eerste paus, maar als in Efeziërs 2:20 en Openbaring 21:14 over de apostelen van Jezus Christus als *het historische fundament* van de Christelijke Kerk. Een historisch fundament kan geen “opvolgers” hebben! De apostelen van Jezus Christus hadden geen opvolgers, omdat na hen geen enkel persoon in de menselijke geschiedenis ervoor in aanmerking zou komen. Volgens de Bijbel moest een apostel van Jezus Christus een oog- en oorgetuige van het leven, sterven en opstanding van Jezus Christus zijn (Handelingen 1:21-22) en moest hij persoonlijk door Jezus Christus gekozen, geroepen, opgeleid en uitgezonden zijn (Markus 3:13-14; Lukas 6:13; Johannes 20:21; Handelingen 26:15-18; 1 Korintiërs 9:1)!

(11) De ware Christelijke Kerk belijdt alleen Jezus Christus als Hoofd van de wereldwijde Gemeente

Alle ware christelijke gemeenten belijden Jezus Christus als de Herder of Pastor²⁹ en als de Opziener of Bisschop³⁰ van de hele Christelijke Kerk op aarde (Johannes 10:16; Hebrëeën 13:20; 1 Petrus 2:25; 1 Petrus 5:4) en de Heilige Geest

²⁹ Grieks: poimén

³⁰ Grieks: episkopos

als de Vertegenwoordiger³¹ van Jezus Christus op aarde (Johannes 14:16-17,26; Johannes 16:7-15)! Geen paus en geen enkele andere titel waarop die leiders vandaag aanspraak maken (bv. “apostel”, “profeet”, “bisschop”, “priester”, “pastoor”, “dominee”, “voorganger”, enz.) kan of mag deze positie van Jezus Christus innemen!

2. De “Filioque” aangelegenheid.

De geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel (325 en 381) las oorspronkelijk, “Ik geloof ... in de Heilige Geest, de Heer, de Gever van leven, *Die uit de Vader voortkwam*, Die samen met de Vader en de Zoon aanbeden en verheerlijkt word.” Deze belijdenis had zijn oorsprong waarschijnlijk in Spanje als een voorzorgsmaatregel tegen het Arianisme (die de goddelijke natuur van Christus aanvielen) (zie Romeinen 8:9-10; 1 Petrus 1:11).

De Westerse Latijnse Kerk voegde de woorden “en uit de Zoon” (in Latijn: “filioque”) toe aan deze geloofsbelijdenis tijdens het Concilie van Toledo in Spanje (589). Zo luidt de geloofsbelijdenis nu: “Ik geloof ... in de Heilige Geest, de Heer, de Gever van leven, *Die uit de Vader en uit de Zoon voortkwam*, Die samen met de Vader en de Zoon aanbeden en verheerlijkt word.” Deze formulering verspreidde zich naar Frankrijk en Duitsland, en werd door Karel de Grote verwelkomd en tijdens het Concilie van Frankfurt (794) aangenomen. Tijdens dit concilie werden bepaalde gevestigde ideeën omvergeworpen. Schrijvers aan het Hof van Karel de Grote maakten de Filioque aangelegenheid tot een strijdpunt en beschuldigden de Oosters Orthodoxe Kerk van *ketterij*.

In 1054 legde de westerse kardinaal Humbert een bul (een gezegelde open brief van de paus) van *excommunicatie* op het altaar van de Hagia Sofia in Constantinopel, maar die werd verworpen. Deze gebeurtenis was het begin van de scheiding tussen de Oosterse Kerk (Orthodox, Grieks) en de Westerse Kerk (Rooms Katholiek, Latijn).

In 1109 *schrapte* de oosterse patriarch Sergius van Constantinopel de naam van de westerse paus Sergius IV uit de lijst van patriarchen uit het verleden en heden die beschouwd werden als “orthodox”. Dit lijst werd geschreven op was aan de binnenzijde van twee houten pagina’s die tegen elkaar gevouwen op het altaar stond en ook door ieder patriarch bewaard werd. Technisch gesproken hadden de Oosterse Kerk en de Westerse Kerk *geen banden meer met elkaar*.

3. De kruistochten.

De kruistochten (1096-1270) als “heilige oorlogen” waren:

- enerzijds een respons op de vervolgingen van christenen en pelgrims in Palestina door de islamitische Fatimid en Seljuk dynastieën
- en anderzijds een (heel onchristelijke) respons op de oproep van paus Urbanus II tijdens bijeenkomsten in Piacenza en Clermont (1095) om Jeruzalem te bevrijden.

Christenen moeten echter niet vergeten dat Jezus Christus en de Bijbel “heilige oorlogen” absoluut verbiedt (Matteüs 5:38-48)! De kruistochten werden bevolen en uitgevoerd door politieke en militante mensen die zichzelf valselijk “christenen” noemden, maar geen echte christenen waren! Echte christenen verwerpen de kruistochten als on-Bijbels en onchristelijk!

De kruisvaarders van de Westerse Rooms Katholieke Kerk *veroverden* Antiochië op de Turken in 1098, Jeruzalem in 1099 en stelden westerse Latijnse patriarchen aan. Tegen 1187 was er dus een oosterse Griekse patriarch in Jeruzalem en een westerse Latijnse patriarch in Akko. De twee rivaliserende bisschoppen maakten beiden aanspraak op dezelfde zetel en de twee zogenaamde “christelijke” gemeenschappen (oosterse en westerse) waren hatelijk en verbitterd tegenover elkaar.

- De oosters Byzantijnse inwoners *pleegden een massamoord* op de westers Latijnse inwoners in Constantinopel in 1182.
- De westerse kruisvaarders reageerden en *plunderden* Constantinopel in 1204.

Deze gebeurtenissen maakte de splitsing tussen de Oosters Orthodoxe Kerk en Westers Rooms Katholieke Kerk definitief.

4. De oosterse en westerse christelijke gemeenschappen.

(1) Patriarchen

Het wedijveren tussen de bisschoppen van Rome en Constantinopel leidde uiteindelijk tot de splitsing van de wereldwijde³² Christelijke Kerk. De Christelijke Kerk in het oosten bestond uit verschillende onafhankelijke Orthodoxe Kerken (kerkgenootschappen), ieder met zijn eigen patriarch. De Christelijke Kerk in het westen werd de Rooms Katholieke Kerk (ook een kerkgenootschap) en had alleen de bisschop van Rome (de paus) als hoofd. De patriarchen in het oosten en de paus in het westen heersten nu over alle bisschoppen in de wereld onder hen.

(2) Aartsbisschoppen

Later waren er zoveel bisschoppen in het westen dat nog een laag leiders tussen de bisschoppen en de paus ingevoegd werd: de aartsbisschoppen (letterlijk: “eerste bisschoppen”). Een aartsbisschop heerste over alle bisschoppen in een bepaald land. Het hiërarchische leiderschapstructuur in het westen en in het oosten heeft uiteindelijk zijn huidige vorm bereikt.

³¹ Grieks: paraklétos

³² Grieks: katholikos

(3) Een zondige kerkgeschiedenis

Christenen moeten weten dat deze historische ontwikkeling “een zondige kerkgeschiedenis” is die door ongeestelijke kerkleiders geschapen werd en die geen enkel Bijbelse gezag of rechtvaardiging heeft! Christenen die “niet gaan boven wat er in de Bijbel geschreven staat” (1 Korintiërs 4:6) verwerpen deze historische leiderschapsontwikkeling in zowel de westerse Rooms Katholieke Kerk als de oosterse Orthodoxe Kerken.

F. DE VOORTGAANDE VORMING VAN KERKGENOOTSCHAPPEN (DE PROTESTANTSE REFORMATIE) (1517)

1. Voorlopers van de Reformatie.

(1) John Wiclif (Wycliffe)(1324-1384)

Hij woonde in Oxford en Lutterworth in Engeland. Hij was doctor in de theologie en openlijk gekant tegen het machtsmisbruik van de paus. Hij vertaalde de Bijbel vanuit de Latijnse Vulgaat naar het Engels in ongeveer 1381 en vocht tegen het gebruik van relikwieën, beelden, aflaatbrieven, tegen de Roomse mis en vooral tegen de transsubstantiatieleer, de biecht, het priesterschap, het monnikenleven en de hiërarchie van de Rooms Katholieke Kerk. Hij stierf voordat hij tijdens het concilie van Constanz (1415) terecht kon worden. In 1417 werden zijn beenderen opgegraven en alsnog verbrand (omdat ketters verbrand werden)!

(2) Johannes Hus (1369-1415)

Hij leefde in Bohemen (Polen) en werd beïnvloed door de stellingen van Wycliffe tegen de Rooms Katholieke Kerk. Hij vocht tegen de misbruiken binnen de Rooms Katholieke Kerk. Zijn stellingen werden in Praag veroordeeld en hijzelf werd in 1415 tijdens het concilie van Constanz verbrand.

2. De tweede grote splitsing in de Christelijke Kerk.

(1) De Reformatie

Gedurende de zestiende eeuw werden de misstanden onder de leiders in de Rooms Katholieke Kerk zo groot dat verschillende christenen een reformatie op gang zetten binnen de Rooms Katholieke Kerk. Mensen als Luther (31 oktober 1517), Zwingli (1522), Calvijn (1536), Knox en anderen wilden de Rooms Katholieke Kerk van binnenuit reformeren (herstellen), maar de leiders van de Rooms Katholieke Kerk van die tijd boden weerstand tegen de Reformatie en hielden vast aan hun macht.

Het 19de concilie van Trente (1545-1549) veroordeelde Luther, Calvijn en anderen als “ketteren” en zij werden uit de Rooms Katholieke Kerk gezet. Maar excommunicatie uit het kerkgenootschap van de Rooms Katholieke Kerk betekent nog niet excommunicatie uit het ene wereldwijde Lichaam van Christus (1 Korintiërs 12:13)! Het leidde echter wel tot de splitsing van de Rooms Katholieke Kerk en de Kerk van de Reformatie in 1517.

(2) De nadruk van de Reformatie

De Kerk van de Reformatie wilde terugkeren naar de nieuwtestamentische Kerk van de eerste eeuw na Christus. Terwijl de Rooms Katholieke Kerk haar identiteit en macht zocht in uiterlijke zaken, riep de Kerk van de Reformatie mensen op tot innerlijke hervorming. De Rooms Katholieke Kerk legde de nadruk op de macht van de kerkelijke ambten (priester, bisschop, aartsbisschop en paus), de sacramenten en goede werken. De Kerk van de Reformatie legde de nadruk op het Woord van God zoals opgetekend in de Bijbel, rechtvaardiging door het geloof en heiliging (een veranderd leven).

3. De voortgaande opsplitsing van de Christelijke Kerk in kerkgenootschappen.

(1) De evangelische beweging

Al gedurende de zestiende eeuw werden verschillende evangelische kerkgenootschappen gestart in Europa, Engeland en Amerika. De enorme toename van *individualisme* in het westen leidde tot het stichten van veel kerkgenootschappen. Omdat deze kerkgenootschappen menselijke organisaties zijn, splitsen zij zich weer in andere kerkgenootschappen. Elk kerkgenootschap had zijn eigen vorm van kerkleiderschap.

(2) Een zondige kerkgeschiedenis

Christenen moeten weten dat deze historische ontwikkeling een zondige kerkgeschiedenis” is die door ongeestelijke kerkleiders geschapen werd en die geen enkel Bijbelse gezag of rechtvaardiging heeft! Christenen die “niet gaan boven wat er in de Bijbel geschreven staat” (1 Korintiërs 4:6) verwerpen deze historische ontwikkeling van steeds maar opsplitsen in kerkgenootschappen, elk met zijn eigen leiderschapsstructuur. God noemt deze opsplitsing in verschillende kerkgenootschappen *vleselijk of werelds*. De werkelijke reden voor dit gebrek aan eenheid is onvolwassenheid: christenen blijven “kinderen” (in het Geloof) die met elkaar vechten en zich in partijschappen (kerkgenootschappen) opsplitsen en onveranderde mensen blijven evenals de niet-christenen in de wereld (*Lees* 1 Korintiërs 3:1-4)!

DE NOODZAAK VANDAAG IS DISCIPELSCHAP: CHRISTENEN HELPEN OM VOLWASSEN, FUNCTIONERENDE EN VOLHARDENDE VOLGELINGEN VAN CHRISTUS TE WORDEN (Matteüs 28:18-20)!

G. DE BELANGRIJKSTE KERKGENOOTSCHAPPEN (DE MODERNE PERIODE)

1. De episcopale kerken.

De episcopale kerken geloven dat er maar één ware Kerk is en dat die “katholiek” (verspreid over de hele wereld) is. De zichtbare plaatselijke gemeenten hebben geen onafhankelijkheid. De Kerk moet een zichtbare eenheid onder één leider in de wereld blijven. De zichtbare verenigde Kerk is een weerspiegeling van het oude Romeinse Rijk.

De nadruk ligt op het ambt van bisschop die alle andere ambten omvat.

Zij geloven dat Christus de wereldwijde Kerk leidt *door middel van* een Concilie van bisschoppen (of in het geval van de Rooms Katholieke Kerk: door de bisschop van Rome – de paus) en de plaatselijke gemeenten leidt door middel van een bisschop.

2. De congregationale kerken.

De congregationale kerken geloven dat iedere plaatselijke gemeente volledig kerk en volstrekt zelfstandig en onafhankelijk is. De zelfstandige en onafhankelijke gemeenten zijn een weerspiegeling van de zelfstandige en onafhankelijke mensen in de eeuw van verlichting en individualisme.

Overall waar het evangelie verkondigd word, komen mensen tot geloof. De gelovigen komen met elkaar bijeen in een congregatie, dat wil zeggen een onafhankelijke plaatselijke gemeente waar Christus ook tegenwoordig is (Matteüs 18:20). De gemeenteleden verbinden zich vrijwillig om de Bijbelse roeping uit te voeren. De gemeenten worden doelbewust klein gehouden om *het ambt van de gelovige* te benadrukken. Nieuwe onafhankelijke gemeenten worden gesticht vanuit oudere onafhankelijke gemeenten. Verschillende onafhankelijke gemeenten kunnen een losse federatie van gemeenten vormen waarin de plaatselijke gemeenten volledig zelfstandig blijven.

De nadruk ligt op het ambt van de gelovige die tegelijk priester, profeet en koning binnen de cirkel van zijn kennissen is.

Zij geloven dat Christus elke plaatselijke gemeente leidt door de Heilige Geest, de Bijbel en de algemene vergadering van de plaatselijke gemeenten, waarin de gelovigen alle belangrijke besluiten volgens democratische beginselen nemen. Onder invloed van modern individualisme en democratie kiest de algemene vergadering van de plaatselijke gemeenten *een kerk comité* dat de besluiten van de algemene vergadering moet uitvoeren. Het hoogste gezaghebbende lichaam is de algemene vergadering van de gemeente.

3. De synodale kerken.

De synodale kerken geloven dat ieder plaatselijke gemeente volledig kerk van Christus is, maar niet volstrekt zelfstandig en onafhankelijk van de andere plaatselijke gemeenten is en dus onder een overkoepelende organisatie binnen een land of staat georganiseerd hoort te worden. De overkoepelende organisatie wordt *een synode* (letterlijk: “een bijeenkomst” van vertegenwoordigers) genoemd. De synode is een vergadering van oudsten die gekozen zijn om de plaatselijke gemeenten te vertegenwoordigen. De synodale kerken zijn een weerspiegeling van het nationalisme van een natie of volk.

De nadruk ligt op het ambt van verkozen en aangestelde oudsten. Oudsten moeten op de lokale vlak verkozen worden op basis van de Bijbelse instructies en moeten op het nationale vlak vertegenwoordigd worden door een synode.

Zij geloven dat Christus de nationale of volkskerk op lokaal niveau leidt door middel van Zijn Heilige Geest, de Bijbel en de kerkelijke ambten als dominees (voorgangers), oudsten en diakenen en op het nationale vlak door middel van regionale synodes en een algemene synode.

4. De onafhankelijke kerken.

De onafhankelijke kerken geloven dat ieder plaatselijke gemeente wat ras (etnisch), cultuur en organisatie (leiderschap) betreft volkomen onafhankelijk van andere kerken moet zijn en soms dat hun eigen kerkgenootschap de (enige) juiste kerk (kerkgenootschap) voor hun groep is. De onafhankelijke kerken zijn een weerspiegeling van ras en onafhankelijke groeppvorming binnen hun eigen cultuur. Onafhankelijke kerken worden dikwijls geleid door een charismatische en autoritaire leider, die dikwijls ook “de stichter” of “oprichter” van de onafhankelijke kerk is. Dergelijke leiders maken dikwijls aanspraak op buitengewone titels als: “profeet”, “apostel”, “bisschop”, “priester”, “pastor”. enz. De leden van onafhankelijke kerken dragen soms kleren die hen van andere kerken moet onderscheiden. Zij hebben ook bepaalde onderscheiden liturgieën.

De nadruk ligt enerzijds op de taal, cultuur en onderscheidende leerstellingen van de groep en anderzijds op de charismatische en autoritaire leider die zichzelf presenteert als DE priester, DE profeet, DE koning, DE apostel of DE bisschop binnen zijn onafhankelijke kerkgenootschap.

Zij geloven dat Christus de onafhankelijke kerk leidt door middel van een charismatische en autoritaire leider. Als zijn gemeente een raad of bestuur heeft, dan keurt deze raad of bestuur meestal alle besluiten van de autoritaire leider goed.

Zo nemen sommige charismatische kerkleiders van de onafhankelijke kerken dikwijls de plaats van “middelaar” tussen mensen en God in.

5. De presbyteriale kerken.

De presbyteriale kerken³³ geloven het volgende. Iedere plaatselijke kerk (gemeente) is:

- een volledige en zichtbare openbaring van de Kerk van Jezus Christus (1 Korintiërs 12:27);
- volledig zelfstandig en onafhankelijk wat organisatie betreft
- wederzijds afhankelijk van andere plaatselijke gemeenten wat consultatie en samenwerking betreft

De presbyteriale kerken zijn een weerspiegeling van het onderwijs van de Bijbel. Imperialisme, individualisme, nationalisme en racisme mogen geen invloed uitoefenen!

De nadruk ligt op het ambt van oudste³⁴ die gekozen wordt op basis van de instructies in de Bijbel. Een plaatselijke gemeente wordt geleid door een raad van oudsten³⁵. De nadruk ligt op het ambt van de gelovige. Elke gelovige is tegelijk een priester, een profeet en een koning binnen de cirkel van zijn kennissen.

Zij beschouwen Jezus Christus als de enige en hoogste Leider in de Kerk (Gemeente) (Efeziërs 1:20-23) en dat Hij elke plaatselijke gemeente leidt door middel van zijn Heilige Geest (Johannes 16:1-15), de Bijbel (Efeziërs 6:17) en de raad van oudsten van de zelfstandige/onafhankelijke kerk (gemeente) (1 Timoteüs 3:1-7,14-15). Elke plaatselijke gemeente kiest zijn eigen raad van oudsten alleen op basis van de leer van de Bijbel en tijdens een algemene vergadering van de gemeente. Dus houden de raad van oudsten en de algemene vergadering elkaar voortdurend in toom. Het hoogste gezag is de onderwijzing van Christus in de Bijbel. Boven al moet de raad van oudsten ervoor zorgen dat Jezus Christus en het gezonde onderricht van de Bijbel centraal staan in de gemeente. Alleen in de tweede plaats voert de raad van oudsten de plannen en besluiten van de algemene vergadering van de gemeente uit. De raad van oudsten werkt van harte samen met de raden van oudsten van andere plaatselijke gemeenten in het Lichaam van Christus.

H. DE LEER VAN HET NIEUWE TESTAMENT (OUDSTEN IN HET AMBT).

1. De raad van oudsten (ouderlingen).

Het Nieuwe Testament leert dat een plaatselijke gemeente niet geleid werd door één individu, maar door een team van mannen die een “raad van oudsten” (1 Timoteüs 4:14) genoemd wordt.

- Alle oudsten (Handelingen 20:17) worden “bisschoppen” (opzieners) en “pastors” (herders) in overeenstemming met hun taken genoemd (Handelingen 20:28)!
- Alle oudsten (Titus 1:5) worden “bisschoppen” (opzieners)(Titus 1:7) in overeenstemming met hun taken genoemd.
- Alle oudsten (1 Petrus 5:1) worden “pastors” (herders) en “bisschoppen” (opzieners) (1 Petrus 5:2) in overeenstemming met hun taken genoemd en fungeerden onder “de hoogste herder”, Jezus Christus.

Dit toont duidelijk aan dat Lukas, Paulus en Petrus de uitdrukkingen “oudste”, “opziener” (bisschop) en “herder” (pastor) verwisselbaar gebruikten! Ondanks wat deze uitdrukkingen in de loop van de jaren in de kerkgeschiedenis zijn gaan betekenen en vandaag nog betekenen, maakt het Nieuwe Testament geen onderscheid tussen de woorden “oudste”, “opziener” en “herder”! Er bestond in het Oude Testament en in het Nieuwe Testament hoegenaamd geen hiërarchie van leiders! Er was ook nooit maar één leider die een gemeente leidde.

Een “raad van oudsten”³⁶ in elke gemeente aangesteld (Handelingen 14:23; Titus 1:5). Die bestond altijd uit een meervoud van oudsten (1 Timoteüs 4:14)! Alle oudsten in deze raad van oudsten deelden met elkaar alle leiderschapsverantwoordelijkheden van de zelfstandige en onafhankelijke gemeente.

Leiderschap in de Bijbel is altijd “gedeeld leiderschap” en “dienend leiderschap” (Matteüs 20:25-28; 1 Petrus 5:2-4)!

2. De betekenis van deze uitdrukkingen.

De drie uitdrukkingen: oudsten, herders en opzieners beschrijven niet drie verschillende kerkelijke ambten of drie verschillende posities in de Kerk. Alle drie uitdrukkingen verwijzen naar één kerkelijk ambt, namelijk, het ambt van oudste. Zij beschrijven de leiders vanuit twee gezichtspunten: van hun ambt en van hun taakomschrijvingen (taken, functies):

- De uitdrukking “oudste”³⁷ is de naam van het ambt en geeft uitdrukking aan zijn geestelijke volwassenheid, ervaring en aan het respect dat hij waard is.
- De uitdrukkingen “herders”³⁸ en “opzieners”³⁹ beschrijven de aard van de taken van de oudsten. De oudsten leiden de gemeenteleden als herders en houden toezicht op de activiteiten en bezittingen als opzieners. Ook de andere

³³ De uitdrukking “presbyteriaal” moet niet verward worden met de Presbyteriaanse kerkgenootschap, evenals de uitdrukking “katholiek” niet verward moet worden met de Rooms Katholieke kerkgenootschap.

³⁴ Grieks: presbuteros

³⁵ Grieks: presbuterion

³⁶ Grieks: presbuterion

³⁷ Grieks: presbuteros, Engels: priest

³⁸ Grieks: poimén, Latijn en Engels: pastor

uitdrukkingen voor leiders in de Bijbel beschrijven de aard van de taken van een oudste: “leider” of “voorganger”⁴⁰ (Hebreeën 13:7,17,24), “leidinggevende” (letterlijk: die voorop loopt)⁴¹ (Romeinen 12:8; 1 Tessalonicenzen 5:12; 1 Timoteüs 5:17) en “rentmeester”, “beheerder” of “bestuurder” (letterlijk: econoom)⁴² (Titus 1:7).

Het Nieuwe Testament leert dat alle oudsten van een plaatselijke gemeente de oudsten en opzieners van de gemeente zijn. Alle oudsten hebben een aandeel in de *officiële* verkondiging, onderricht, pastoraat en bestuur van de gemeente!

3. Het tijdelijke leiderschapsteam.

Wanneer nieuwe plaatselijke gemeenten gesticht worden, bestaat het leiderschapsteam meestal uit een zending, een kerkstichter of een oudste van een andere plaatselijke gemeente en een aantal christenen met verschillende bekwaamheden en gaven die nodig zijn om de nieuwe gemeente tot stand te brengen (zie Paulus, Barnabas, Markus, Silas, Timoteüs, Lukas en Titus in Handelingen 13:1-5; Handelingen 15:36-41; Handelingen 16:6-20; 2 Korintiërs 8:23). Dit team mag “een kerkstichting team” of “een leiderschapsteam” of “de kerngroep” genoemd worden. Zij behoren niet “diakenen” genoemd te worden, omdat diakenen alleen gekozen moeten worden wanneer er al een raad van oudsten bestaat.

De taken van het leiderschapsteam of de kerngroep zijn:

- gemeentevorming door middel van evangelisatie, discipelschap, pastorale zorg en toerusting van gelovigen voor verschillende taken
- en leiderschapontwikkeling door middel van toerusting van sommige mannen tot toekomstige leiders (oudsten).

Dit tijdelijke leiderschapsteam of kerngroep moet ontbonden worden zodra de eerste raad van oudsten gekozen zijn (zie Handelingen 14:21-23).

4. Conclusie.

Leiderschap in de Christelijke Kerk is door een lange en turbulente periode van ontwikkeling heen gegaan. Deze samenvatting heeft NIET de bedoeling om tegen de leiders van je eigen gemeente in te gaan!

Maar deze studie zou jou en je gemeente kunnen helpen
om meer Bijbels te worden wat “leiderschap” betreft.
En om de juiste Bijbelse houding van een leider te bevorderen,
namelijk: “Wie van jullie de belangrijkste wil zijn, zal de anderen moeten dienen
en wie van jullie de eerste wil zijn, zal jullie dienaar moeten zijn” (Matteüs 20:25-28).

³⁹ Grieks: episkopos, Engels: bishop (betekent: opziener)

⁴⁰ Grieks: hégoumenos

⁴¹ Grieks: pro-istamenos

⁴² Grieks: oikonomos